

Ko se zastor zapre, je revščina

Letos si bo na »ta veseli dan kulture« Glosin klobuk nataknila Ksenija Kovač Romano, baletnica, ki je zaznamovala nedavna pogajanja za poklicno upokojevanje. Zase pravi, da je vedno imela dolg jezik, kar ni ravno značilnost baletnikov, ki se izražajo raje s telesom kot z besedami.

»Če imaš srečo, te sprejmejo v nacionalni balet že s 17, 18 leti. Kot otrok si na polno obremenjen, nimaš nič prostega časa. Delaš dve osnovni in dve srednji šoli,« o začetkih baletne kariere pove naša sogovornica in prizna, da je zanj potrebno veliko discipline. »Hkrati se naučiš, da je veliko nepravilnega na svetu, in iz tega po moje izhaja moje delo v sindikatu. Kot otrok, sploh pa v baletni šoli, ne smeš nič reči, samo biti tiho in trpeti. V teatru je še več tega, soočiš se z marsičim,« opiše ozadje baletne pravljice.

Zase pravi, da je imela vedno dolg jezik, že v vrtcu je morala kdaj »stat v kot«. V operi si v začetku ni upala izraziti tega, kaj misli, raje je jokala, pravi. Ko je že zgradila kariero, si je upala tudi na kaj opozoriti. Ščasoma je dojela, da »s komunikacijo lahko nekaj dosežeš«. Počasi so ji baletniki začeli zaupati in ji razlagati svoje probleme, saj so vedeli, da bo zanje zastavila svojo besedo. Raje za druge kot zase. »Kolektivno se zadeve veliko lažje reši,« razmišlja o bolj dolgoročni perspektivi reševanja problemov.

Baletniki imajo specifične probleme in pričakovanja, ki jih drugi, tudi sindikalni pogajalci, ne razumejo na prvo žogo, nanje je treba opozoriti, jih ozavešiti, pravi Ksenija Kovač Romano, ki je sodelovala pri nacionalnih pogajanjih za ureditev poklicnega upokojevanja. Problem baleta vidi tudi v njem samem: »Balet ne zna komunicirati. Mi komuniciramo s telesom,

ne z jezikom in smo po navadi bolj tiho.« Ob tem pa dodaja: »Nismo vešči v komuniciranju, neumni pa nismo.«

Baleta ne moremo primerjati s športom, drugimi študijami, hobiji pojasni, saj je to dril. »Če nisi neprestano v studiu, nimaš kaj pokazati na odru. Nikjer se ne moreš tega naučiti, niti doma, na ulici, ne moreš mimogrede kaj prebrati ..., samo drilati in v tišini

da bomo potem le še ležale na kavču,« je razočarana nad birokratsko ozkoglednim razmišljanjem in ravnanjem odločevalcev, zlasti direktorjem direktorata, ki se kiti z nazivom »pravice iz dela«. Na enem zadnjih pogajanj jim je bilo ponujeno za obdobje do upokojevanja (desetletje!) okoli 40 tisoč evrov bruto. »Bila sem čustveno prizadeta,« pravi. »Pa saj nismo v Indiji, kjer lahko preživiš z evrom na

Foto osebnih arhiv

komunicirati s svojim telesom.« Čeprav baletniki velikokrat slišijo očitke, da imajo le srednjo šolo, naša sogovornica poudari, da baletni plesalec študira in se uči do zadnjega dne, zasebnega življenja in prostega časa je zelo malo. »Balet je droga. Telo ga pogreša. Biti moraš v neprestanem gibanju, sicer vse boli,« pojasni in dodaja, da ne pozna balerine, tudi zaradi mizerij pokojnin, ki v pokoju ne bi še kaj počela. Mnoge imajo tudi espee in od tega plačujejo davke. »Še vedno pa nam znajo očitati, da gremo tako mlade v penzijo,

dan. Zdaj imam 900 do tisoč evrov mesečno, pa težko živim,« dodaja razočarana. Baletniki zaradi stalnih naporov potrebujejo tudi posebno prehrano, pojasni in dodaja, da je slišala na pogajanjih tudi neprimerne cinične pripombe, češ da ne potrebujejo veliko, saj morajo biti suhe.

V Sloveniji je le okoli 70 vrhunskih baletnih plesalcev, zato ne gre za velik denar, pa vendar birokratska miselnost »potunka vse v isti kotel«, kar na vseh področjih, ne le v umetnosti, peha Slovenijo v pogubo, meni. A kdo česa ne razu-

me? »Oni morajo razumeti, morajo se poglobiti v zadeve,« je kritična do politikov, ki krojijo usodo ljudi. Prepričana je, da so zelo ozkogledi in ne razmišljajo dolgoročno, kot bi morali. »Naš baletni ansambel je vzorec, kaj bo nastalo iz Slovenije. Sami stari ljudje bodo delali. Večinoma nas je čez trideset. Kje pa so mladi? Vsi gredo v tujino, izučila pa jih je Slovenija,« poudari. Na leto lahko avdicijo za nacionalni baletni teater naredita le eden ali dva baletna plesalca, pojasni, zato bi morali biti plačani kot igralci v nacionalnem gledališču. Pa niso, ker imajo le srednjo šolo, ker se v Sloveniji »gleda le papirje«. Čisto drugače je v drugih evropskih državah, kjer tudi ni akademij, pa imajo baletni plesalci v nacionalnem teatru status vrhunskih umetnikov. V Italiji imajo recimo dvakrat večje plače in ponovno so jim vrnili beneficirano dobo. Hkrati pa je življenjski standard tam enak, »kakšne stvari so v Rimu še cenejše,« pravi Kovač Romano, ki se je poročila v Italijo. Podobno je v Berlinu, Parizu, New Yorku ..., pravi, saj ima bogate mednarodne izkušnje. »Nočem se primerjati, tudi pri nas je kaj bolje. Če nas na pogajanjih že želijo primerjati, naj vzamejo tudi kaj dobrega,« je kritična, ne pa: »Ko se zastor zapre, je lahko revščina, ko je odprt pa mora zgladiti blišč.«

Balet je mlad poklic. Ker baletni plesalci začnejo zelo mladi, ne morejo delati do 60. leta. »Če si polno zaseden, solist ali solo zho-

rist, ni mogoče, da še kaj doštudiraš,« pojasni naša sogovornica, ki je sama poskusila dvakrat na ekonomiji. Nekaj balerin, zlasti iz zbora, je sicer doštudiralo, pa jim papirji se jim to pri plači ne pozna. »Do konca

življenja ne bom požrla, da začneš v 25. plačilnem razredu,« doda.

Letošnja klobučnica upa, da bodo v nadaljevanju poslanci razumel baletno zgodbo (kot smo pisali v prejšnji številki, so državni

svetniki podprli njihova prizadevanja, op. a.). »Maksimalno sem hvaležna Mitji Šušterju za njegova prizadevanja in podporo. Ta klobuk je zanj,« poudari.

Za konec: »V parlament bi se morali uvesti aktivni dr-

žavljeni, ki si ne domišljajo ničesar, ki živijo normalno prizemljeno življenje. Lahko bi bili mala Švica, saj smo dobri v marsičem,« razmišlja Ksenija Kovač Romano.

Mojca Matoz

Poročilo s pogajanj

Socialni partnerji v Pošti Slovenije so spet sedli za pogajalsko mizo. Tokrat je na njej predlog sporazuma o ureditvi določenih pravic zaposlenih v letih od 2014 do 2017. A, kot kaže, se zapleta.

Pred ponedeljkovim pogajanjem se je minuli četrtek sestal odbor za pošto Sindikata delavcev prometa in zvez (SDPZ). Osrednja točka dnevnega reda je bil »sporazum o ureditvi določenih pravic zaposlenih v letih 2014 do 2017«, o katerem sta do takrat potekala dva kroga pogajanj.

Člani pogajalske skupine so poročali o dosedanjem poteku pogajanj, ponudbi delodajalske strani in ravnanju konkurenčnega sindikata, zlasti pa o tem, kako najprimerneje zaščititi ekonomsko-socialni položaj delavcev in s katerimi argumenti zastopati svoja stališča. Pri tem sta jim bila v strokovno pomoč tudi izvršna sekretarka ZSSS za pravno področje **Andreja Poje** in pravnik z podravske območne organizacije ZSSS **Boštjan Medik**.

Strinjali so se, da so nekateri ukrepi posloводства in lastnikov do delavcev neprijazni in da bi morale vodilne strukture pomesti najprej pred svojim pragom. Moti jih zlasti to, da se je na Pošti Slovenije razrasel dobro plačan sloj nižjega in srednjega menedžmenta, medtem ko se napoveduje odpuščanje delavcev in nadaljuje opravljanje presežnih ur. Na to pereče vprašanje sindikalisti že nekaj časa opozarjajo, zdaj bodo od delodajalske strani zahtevali še jasne zaveze, da ga uredijo v primernem času. Delavci namreč ne

Člani odbora za pošto so večino časa namenili razpravi o tem stališčih, ki naj jih zastopa pogajalska skupina SDPZ.

morejo razumeti, kako mislijo v družbi nadaljevati delo z manj ljudi v osnovnih dejavnostih, če so ti že sedaj preobremenjeni. Sindikalisti se zavedajo, da je reorganizacija in napovedano odpuščanje v domeni delodajalcev, zato ne vidijo potrebe, da bi sami podpisovali dokument, s katerim bi nosili za to odgovornost tudi oni.

V razpravi je bilo izpostavljeno tudi, da bi morala biti sprejeta jasna merila o odpuščanju, potrebno bi bilo upoštevati tudi socialno plat položaja delavcev in uveljaviti načelo, ki ga prakticirajo marsikje v razvitem svetu: »last in, first out« oz. kdor je zadnji prišel, naj prvi gre. Pričakujejo tudi, da se bodo pred

redno zaposlenimi delodajalci zahvalili za sodelovanje študentom. V SDPZ tudi ugotavljajo, da krivice, ki se dogajajo delavcem, niso vedno nezakonitost, pričakujejo pa delavci poleg tega tudi poštenost in transparentnost.

Pogajali bi se radi brez fige v žepu in prikritih groženj nasprotne strani, da bodo odpovedali kolektivno pogodbo. V SDPZ tudi ne bodo nasledili na delodajalsko taktiko, da bi poskušali med seboj skregati reprezentativna sindikata. Želijo si skupnega dela v dobro vseh delavcev in ne morejo razumeti drugačnih teženj.

M. M.

Ob rob vročih pogajanj

Pogajalska skupina delodajalcev je ta ponedeljek s pogajanja odslovila pogajalce SDPZ, takoj ko so ti predstavili svoja stališča do letnega dogovora o politiki stroškov dela. Poslovodstvo je nadaljevalo pogajanja samo s predstavniki manjšinskih sindikatov. Kaj so se dogovorili, do konca redakcije nismo izvedeli.

Nenavadna poteza delodajalcev vzbuja številne pomisleke. Najverjetneje gre le za (ne)spretno manevriranje med sindikati v družbi za dosego svojih ciljev. Ti so bolj ali manj jasni: varčevanje na plečih delavcev. Kot lahko te dni zasledimo v medijih, v mnogih se članki o Pošti Sloveniji spet pogosteje pojavljajo, naj bi družba potrebovala sredstva za ponovno dokapitalizacijo NKBK, hkrati pa še za Pošto banko, pogosta pa so tudi ugibanja, ali so njihove poslovne odločitve res vse zelo dobre in učinkovite.

Očitno je, da marsikoga v Pošti Slovenije že grabi nervoza. Ob tem bo, kot kaže, največja žrtev socialni dialog, ki je, roko na srce, bil do sedaj bolj ali manj korekten. Je poslovodstvo pripravljeno iti celo tako daleč, da bo s podpisom dogovora kršilo veljavno kolektivno pogodbo?